

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	de Istorie în limba maghiară
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Master (MA)
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Cercetarea și valorificarea patrimoniului cultural (în limba maghiară) / Master's Degree

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Texte și interpretări. Paleografie maghiară (HMM1101)						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf. univ. dr. Lupescu Mária-Magdolna						
2.3 Titularul activităților de seminar							
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	Examen	2.7 Regimul disciplinei	DS/opt.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					12
Examinări					15
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual					97
3.8 Total ore pe semestru					125
3.9 Numărul de credite					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> e recomandat parcurgerea cursului Limba izvoarelor (maghiară) de la nivelul licență
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> este foarte recomandat cunoașterea limbii maghiare este utilă cunoașterea limbii latine

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none">• existența unei table clasice sau electronice• posibilitatea executării de copii xerox ale documentelor utilizate• participare activă
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none">•

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none">• CP1. Stăpânirea cunoștințelor și a metodologiei fundamentale în domeniul istoriei.• CP3. Abilități pentru cercetări fundamentale și aplicative în domeniul istoriei.• CP4. Competențe de predare în domeniul istoriei (istoria artei, istoria poporului maghiar, științe socioumane).• CP6. Deprinderi de abordare complexă inter și multidisciplinară a fenomenelor existențiale, culturale, politice și comunicaționale.• CP8. Deprinderi de redactare, interpretare, traducere și editare de texte istorice.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none">• CT1. Stăpânirea cunoștințelor științifice fundamentale.• CT6. Abilități pentru cercetarea științifică.• CT7. Deprinderi de redactare și de interpretare de texte.• CT8. Cunoașterea surselor de informare și de documentare cele mai avansate în domeniu.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none">• Obiectivul principal al prezentei discipline este de a oferi studenților masteranzi cunoștințe de bază de paleografie. Atât pentru istorici, cât și pentru arhiviști, bibliotecari, dar chiar și pentru istoricii de artă și arheologi este indispensabilă cunoașterea teoretică și practică a surselor primare, scrise, iar pentru atingerea acestui scop este important ca masteranzii să fie versați în cunoașterea limbii, a limbajului și în paleografia surselor respective.• Deoarece în arhivele naționale, regionale și cele de specialitate numărul surselor redactate în limba maghiară începe să dobândească o pondere mai mare odată cu perioada premodernă, în cadrul orei studenții vor face cunoștință cu izvoare scrise mai ales în perioada menționată (sec. XVI–XVIII)• Este important totodată ca masteranzii să dobândească cunoștințe legate de toate acele instituții, care au jucat un rol important în emiterea de documente (cancelaria regală, princiară, locuri de adevărire, comitate, orașe, instituții religioase, persoane fizice)• Disciplina oferă oportunitate pentru îmbogățirea cunoștințelor de istoria culturii maghiare (istoria biblioteconomiei, dezvoltarea scrisului, istoria tiparului).
---------------------------------------	--

7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Scopul principal al acestei discipline, unde teoria se îmbină într-o mare măsură cu practica este ca la sfârșitul semestrului studenții să aibă capacitatea de a transcrie izvoarele premoderne scrise în limba maghiară, să formuleze un regist și să dezlege data • Un scop aparte este acela de a deprinde metoda specifică de prelucrare a documentului analizat și de a contextualiza conținutul documentului • Scopul final este ca masterandul să aibă capacitatea de a putea citi, înțelege și prelucra cu metodele specifice paleografiei documentul analizat
---------------------------	--

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Bibliografie		
Tema 1: Introducere – definiția paleografiei ca știință auxiliară; relația dintre scriere și paleografie; istoria paleografiei, nașterea paleografiei moderne; materialul de scris al documentelor; prezentarea ustensilelor de scris	Prezentare, discuții	
Tema 2: relația limbii și scrierii maghiare; apariția și dezvoltarea lingvisticii istorice; teza originii fino-ugrice a limbii maghiare; periodizarea veche și nouă a limbii maghiare; caracteristicile lingvistice a diferitelor perioade	Comunicare, discuție	
Tema 3: Tipuri de documente: Documente legate de comerț (Instrucțiunile date de Ana Bornemissza juzilor din Făgăraș)	Exercițiu de transcriere, analiză de document	Folosirea de fotocopii
Tema 4: Tipuri de documente: Documente legate de bresle (documente referitoare la breasla măcelarilor din Cluj)	Exercițiu de transcriere, analiză de document	Folosirea de fotocopii
Tema 5: Tipuri de documente: Documente legate de bresle (documente referitoare la breasla măcelarilor din Alba Iulia și Făgăraș)	Exercițiu de transcriere, analiză de document	Folosirea de fotocopii
Tema 6. Tipuri de documente: Scrisori – citirea, transcrierea, alcătuirea regestelor scrisorilor redactate de către Belváry Ferenc, Báthori István és Nádasdy Márton privind diferite conflicte militare	Exercițiu de transcriere, analiză de document	Folosirea de fotocopii
Tema 7: Tipuri de documente: Scrisori de zălogire – citirea, transcrierea, alcătuirea regestelor scrisorilor de zălogire ale lui Sombory Benedek și Mihály	Exercițiu de transcriere, analiză de document	Folosirea de fotocopii
Tema 8: Tipuri de documente: citirea, transcrierea, alcătuirea regestelor scrisorilor de zestre ale lui Paksy Kata și Báthori Anna	Exercițiu de transcriere, analiză de document	Folosirea de fotocopii
Tema 9: citirea, transcrierea, alcătuirea regestelor scrisorilor scrise de Mikola Imre, Farkas și Pál din arhiva familiei nobiliare Jósika (SJAN Cluj)	Exercițiu de transcriere, analiză de document	Folosirea de fotocopii
Tema 10: citirea, transcrierea, alcătuirea regestelor scrisorilor scrise de Vér András, Suky István, Várday Aladár și Corvin János	Exercițiu de transcriere, analiză de document	Folosirea de fotocopii
Tema 11: Tipuri de documente: Testamente – citirea, transcrierea, alcătuirea regestelor testamentelor lui Cseh István, Bodó Ferenc și Pókai Sárosi János	Exercițiu de transcriere, analiză de document	Folosirea de fotocopii

Tema 12: Tipuri de documente: citirea, transcrierea, alcătuirea registrelor scrisorilor de departajare ale Anei Báthori, Drágffy János, Dóczy Ferenc și Ethele Ferenc	Exercițiu de transcriere, analiză de document	Folosirea de fotocopii
Tema 13: Tipuri de documente: citirea, transcrierea, alcătuirea registrelor scrisorii de zestre al Mariei Drágffy, precum și listei bunurilor lui Tomori Pál	Exercițiu de transcriere, analiză de document	Folosirea de fotocopii
Tema 14: Tipuri de documente: citirea, transcrierea, alcătuirea registrelor primelor scrisori de dragoste scrise de Thurzó Elek, Telegdi Fruzsina și Kanizsai Orsolya	Exercițiu de transcriere, analiză de document	Folosirea de fotocopii

Bibliografie

*** *A latin paleografia szempontjainak és kutatási módszereinek fejlődése* (<http://mek.niif.hu/03200/03226/html/jako11.htm>)

Bak Borbála : “A XVI-XVIII. századi magyar nyelvű források kiadásának kérdései“. *Fons* 7.1 (2000): 91-137. (Biblioteca Societății Muzeului Ardelean)
https://epa.oszk.hu/03300/03304/00019/pdf/EPA03304_fons_2000_01_091-137.pdf

Benda Kálmán: “A Magyar Országgyűlési Emlékek sorozat 1607-1790 közti részének szerkesztési és forrásközlési szabályzata”. *Századok* 108.2 (1974): 436-475. (Biblioteca Societății Muzeului Ardelean, Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga”)

Bessenyei József – Horváth Zita – Tóth Péter – Tringli István: *Latin – magyar – német paleografiai szöveggyűjtemény*. Budapest, 2006 (<http://mek.oszk.hu/04800/04866/04866.pdf>)

Hargittay Emil(szerk.): *Bevezetés a régi magyarországi irodalom filológiájába*. Universitas Könyvkiadó, Bp., 2003. (23–74; 326–340; 355–367; 380–381; 402–409; 412–415; 422–426. o.)
<http://mek.oszk.hu/18000/18020/18020.pdf>

Hegedűs Attila – Papp Lajos (szerk.): *Középkori leveleink (1541-ig)*. /Régi magyar levéltár 1./ Budapest, 1991, Tankönyvkiadó. (Biblioteca Societății Muzeului Ardelean,
<http://mek.oszk.hu/17600/17642/17642.pdf>)

Higounet, Charles: *L'écriture*. Presses Universitaires de France, Paris, 1969.

Houston, L. A.: *Literacy in Early Modern Europe. Culture and Education 1500–1800*. London, Longman, 1988.

Jákó Zsigmond – Radu Manolescu: *A latin írás története*. 1987 (<http://mek.niif.hu/03200/03226/html/>)

Kállai István: *A magyar hivatali írásbeliség 1181–1981*. Budapest, 1984.

Kéki Béla: *Az írás története. A kezdetektől a nyomdabetűig*. Vince Kiadó, Bp., 2001.

Murvai Olga – Anton Ecaterina: *Curs practic de limba veche și paleografie maghiară*. București, 2000.

Nyíri Kristóf és Szécsi Gábor (szerk.): *Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig*. Áron Kiadó, Bp., 1998.

- Papp László: *Magyar nyelvű levelek és okiratok formulái a XVI. században.* /Nyelvtudományi értekezések 44. sz./, Budapest, 1964. (Biblioteca Societății Muzeului Ardelean)
https://library.hungaricana.hu/hu/view/LeveltariKozlemenyek_37/?pg=148&layout=s
- Réfi Oszló Magdolna: *Iratfajták, irattípusok.* Bp., 1988, Levéltári Módszertani Füzetek 6.
(https://library.hungaricana.hu/hu/view/LeveltariKorpusz_LevModFuz_06/?pg=0&layout=s)
- Szentpétery Imre: *A kronológia kézikönyve.* A Chronologia és az Oklevéltani naptár összevont, javított és bővített kiadása. Budapest, 1985. (<http://mek.oszk.hu/05400/05442/pdf/>)
- Varjas Béla: *Paleográfiai útmutató a 15–17. századi magyar nyelvű kéziratok olvasásához.* Bp., 1982.
<http://mek.oszk.hu/18000/18020/18020.pdf>
- Bibliografie opțională**
- Barbier, Frédéric: *A könyv története.* Osiris Kiadó, Bp., 2006.
- Funke, Fritz: *Könyvismeret.* Osiris Kiadó, Bp., 2005.
- Jakó Zsigmond: *Írás, könyv, értelmiség.* Kriterion Könyvkiadó, 1978.
(<http://mek.oszk.hu/03200/03227/03227.pdf>)
- Kniezsa István: *A magyar helyesírás története.* /Egyetemi magyar nyelvészeti füzetek/. 2. javított kiadás. Budapest, 1959. (Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga”)
- Mezey László: *Paleográfia. A latin írás története.* Bp., 1964. <https://mek.oszk.hu/17100/17184/17184.pdf>
- Molnár József – Simon Györgyi : *Magyar nyelvemlékek.* 3. javított és bővített kiadás. Budapest, 1980, Tankönyvkiadó. (Biblioteca Societății Muzeului Ardelean, Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga”)
- Szentpétery Imre: *Magyar oklevéltan.* /A magyar történettudomány kézikönyve II/3./, Budapest, 1930. (Biblioteca Societății Muzeului Ardelean, Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga”)
- Tarnai Andor: *A magyar nyelvet írni kezdik.* Akadémiai Kiadó, Bp., 1984.
<http://mek.oszk.hu/16900/16923/16923.pdf>

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- stăpânirea limbajului academic aferent acestei discipline și al limbii materne
- eficacitatea analizei
- interdisciplinaritate
- dezvoltarea capacității de comunicare

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Capacitatea de transcriere	Examen scris	40%
	Interpretarea textului transcris	Examen scris	20%
	Cunoștințe conceptuale și de bază	Examen scris	20%
	Muncă individuală	Lucrare scrisă predată la sfârșitul semestrului pe o temă discutată în prealabil	20%
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none">• prezență activă• cunoașterea noțiunilor paleografice de bază• dezlegarea datei• transcrierea și interpretarea unui text de greutate medie			

Data completării

Semnătura titularului de seminar



Cluj, 01.05.2024

Conf. univ. dr. Lupescu Mária

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament



Cluj, 12.05.2024

Conf. univ. dr. Nagy Róbert-Miklós